

N:o 14.

Ankom till Riksdagens kansli den 7 mars 1904, kl. 3 e. m.

Betänkande, angående vissa delar af tullbevillningen.

(1:a A.)

Bevillningsutskottet har härmed velat afgifva yttrande i anledning af följande till utskottet hänvisade motioner angående ändringar i tullbevillningen, nämligen motionerna:

n:o 38 inom Andra Kammaren af herr *C. R. Johansson* i Jönköping tillika med tre andra af kammarens ledamöter, om tull å bronspulver;

n:o 49 inom Andra Kammaren af herr *H. F. A. E. Pantzarhielm*, om tullen å formalin;

n:o 30 inom Första Kammaren af herr *A. Petri*, om tullen å skurna korkar;

n:o 147 inom Andra Kammaren af herr *J. E. Biesért*, om tullen å luktvatten, parfymer, tvål m. m.;

n:o 25 inom Första Kammaren af herr *O. V. Lundberg*, om höjning af tullen å vissa slag af elektriska maskiner;

n:o 11 inom Första Kammaren af herr *P. M. Söderberg*, om höjning af tullen å tapeter; samt

n:o 61 inom Andra Kammaren af herrar *A. A. N. Reuterskiöld* och *E. G. H. Åkerlund*, om upphäfvande af tullen å superfosfat.

1:o.

I den tulltaxa, som tillämpades från och med den 1 januari 1873, *Bronspulver*. erhöll taxerubriken bronspulver följande lydelse: »Bronspulver, pappers-

Bih. till Riksd. Prot. 1904. 5. Saml. 1 Afd. 11 Häft. (N:o 14).

omslagets vikt inbegripen —, 1 skålp. — 15 öre». Därförut förekom artikeln bronspulver i taxan med hänvisning till rubriken metaller, sammansatta, arbetade, andra slag. År 1875 väcktes motion om borttagande af tullen å nämnda vara, men blef denna motion af Riksdagen afslagen. Vid det nya viktsystemets tillämpning i tulltaxan evalverades sagda tullsats till 35 öre för kilogram. I enlighet med det af Kungl. Maj:t år 1882 framlagda förslaget till ny tulltaxa beslöt nämnda års Riksdag, att införseln af bronspulver skulle vara tullfri; och har någon förändring af ifrågasvarande tulltaxerubrik sedermera icke vidtagits.

Herr *Johansson* och hans medmotionärer anföra i sin ofvan omnämnda motion, n:o 38, följande:

»Sedan år 1898 existerar i närheten af Jönköping Carlfors fabrik för tillverkning af bronspulver, hvilken fabrik är den enda i sitt slag i landet. Utom Sverige lära sådana fabriker finnas hufvudsakligen endast inom ett visst mindre område i Bayern samt på några enstaka ställen i det öfriga Tyskland, och hafva dessa fabriker förut behärskat världsmarknaden i denna bransch. Så länge de tyska fabrikerna voro utan konkurrens från utlandet, höllos priserna å deras fabrikat ganska höga. Under de senare åren har emellertid, såsom af bilagda intyg framgår, ett så starkt prisfall å artikeln i fråga inträffat, att vissa slag af bronspulver, som för 10 år sedan betingade ett pris af 28 kronor, nu kunna köpas för 5 kronor pr kilogram. Å andra slag af bronspulver har priset visserligen icke sjunkit i samma proportion, men å alla slagen har priset dock varit högst betydande. Orsakerna till denna förändring i konjunkturerna å området äro flera. En af de förnämsta, såvidt det gäller den svenska marknaden, är den, att de tyska fabrikanterna i branschen till hvarje pris vilja göra sig af med den besvärliga konkurrent, som uppstått i Carlfors, och fördenskull här utbjudit sitt eget produktionsöfverskott till de ytterst lägsta priser. Det har härvidlag gått så långt, att den svenska fabriken kunnat på bättre villkor än inom landet afyttra en del af sin tillverkning i Tyskland och just i närheten af den trakt, där flertalet tyska fabriker af samma slag ligger. Det lider emellertid intet tvifvel, att, om de tyska fabrikanternas afsikt vinnes, så att Carlfors nödgas nedlägga sin verksamhet, priserna åter skola stegras, om också icke till samma höjd som före Carlfors anläggning, enär äfven andra omständigheter medverkat till priset, så dock vida utöfver hvad som för en skäligh förtjänst å tillverkningen är nödigt. Enda sättet att förekomma en sådan eventualitet är att genom en måttlig tullsats å artikeln bronspulver försvåra illojal utländsk konkurrens och därigenom möjliggöra inhemsk tillverkning af artikeln. Utan tullskydd är sådan tillverkning under nuvarande förhållanden omöjlig.

Ehuru Carlfors har riklig tillgång på billig drifkraft (vatten) och i öfrigt arbetar under de gynnsammaste villkor, har dock fabriken hittills gått med förlust för hvarje år, och endast hoppet om att bättre konjunkturer skulle framdeles inträda har förmått ägarne att uppehålla driften. För närvarande är emellertid dess nedläggning endast en tidsfråga, såvida ej tullskydd kommer till stånd. Det är uppenbart, att en sådan eventualitet skulle blifva till skada äfven för de svenska konsumenterna af bronspulver, enär därpå, såsom redan framhållits, utan tvifvel skulle följa en oskäligen prisstegring från de utländske fabrikanternas sida.

Enligt gällande tulltaxa är artikeln bladmetall, som hänföres under rubriken bladguld och bladsilfver, äkta och oäkta, och hvilken står artikeln bronspulver ytterst nära såväl i afseende på tillverkningssättet som i fråga om användningen, redan belagd med en tullafgift af icke mindre än 2,50 kronor per kilogram. Redan konsekvensen af detta förhållande synes tala för att tull bör åsättas äfven artikeln bronspulver.

Under anförande af hvad här nu blifvit relateradt hafva intressenter i Carlfors bronspulverfabrik anhållit, att förslag måtte i Riksdagen väckas därom, att en tullafgift af 1 krona per kilogram måtte åsättas artikeln bronspulver, och hafva de tillika företett intyg dels rörande kvantiteten af den årliga tillverkningen vid fabriken i fråga, hvilken tillverkning anses i det närmaste motsvara landets behof af artikeln, och dels rörande fabrikatets beskaffenhet, som befunnits förstklassig. Då denna deras anhållan med hänsyn till beskaffenheten af och syftet med gällande tullagstiftning öfver hufvud icke kan anses obefogad, få vi med öfverlämnande af förenämnda intyg härmed vördsamt hemställa, att en tullafgift af 1 krona per kilogram måtte åsättas artikeln bronspulver.

Vid motionen finnas fogade åtskilliga bilagor, nämligen *dels* intyg rörande ej mindre omfattningen af den vid Carlfors fabrik bedrifna tillverkningen af bronspulver och dettas beskaffenhet än äfven priset å bronspulver af tyskt fabrikat under åren 1895—1899 samt å dylikt pulver af Carlfors fabriks tillverkning under åren 1900—1903, *dels* ock en redogörelse för fabrikationen af bronspulver.

Af de i berörda bilagor lämnade uppgifter anser utskottet böra här anföras, att Carlfors fabrik kan i full verksamhet tillverka omkring 25,000—30,000 kilogram bronsfärger per år; att det vid nämnda fabrik tillverkade bronspulvret betecknas såsom förstklassigt och fullt jämförligt med hvilket utländskt fabrikat som helst; att enligt en af sagda uppgifter år 1895 priset å guldbrons och aluminiumbrons af tyskt fabrikat var resp. 10 och 18 kronor per kilogram, hvilka pris år 1899 sjunkit till resp. 5

och 9 kronor; att priset å guldbrons och aluminiumbrons af Carlfors fabriks tillverkningar var år 1900 resp. 4 och 5,50 kronor samt år 1903 resp. 3,60 och 5,50 kronor, allt per kilogram; samt att framställningen af bronspulver omfattar flera, ganska omständliga procedurer.

Enligt upplysningar från en handlande i Stockholm är för närvarande engros-priset för guldbrons af svensk tillverkning lägst 2 kronor 60 öre, för aluminiumbrons 5 kronor och för öfriga sorter bronspulver högst 12 kronor, allt per kilogram, och dessa artiklar säljas af tyska fabrikanter till samma siffror i tyska riksmark, franko Stockholm.

Utskottet är icke i tillfälle att ur officiella källor meddela några upplysningar angående den omfattning, hvori den sålunda inom landet existerande tillverkningen af bronspulver hittills bedrifvits, enär näringsstatistiken icke innehåller särskilda uppgifter rörande denna industri. Till åskådliggörande däremot af importen och exporten af ifrågavarande artikel under åren 1893—1902 meddelas följande efter kommerskollegii handelsstatistik sammanställda tablå:

År	Import Kg.	Värde Kr.	Export Kg.	Värde Kr.
1893	12,384	74,304	119	714
1894	13,038	78,228	—	—
1895	11,953	71,718	102	612
1896	16,573	99,438	—	—
1897	24,883	149,298	—	—
1898	17,195	103,170	—	—
1899	16,138	96,828	936	5,616
1900	15,160	90,960	513	3,078
1901	13,725	82,350	616	3,696
1902	11,152	66,912	388	2,328

Enligt de anförda statistiska uppgifterna synes importen till riket af bronspulver alltsedan år 1898 hafva varit stadd i sjunkande. Detta förhållande torde få antagas sammanhånga därmed, att enligt af motionärerna lämnade upplysningar tillverkning af varan sistnämnda år påbörjats inom landet.

De vid motionen fogade intyg gifva vid handen, att det inhemska fabrikatet fullt motsvarar äfven högt ställda fordringar i afseende å varans beskaffenhet, och torde detta äfven bestyrkas af den omständigheten, att en om ock jämförelsevis obetydlig export kunnat åvägabringas. Omständigheterna synas äfven tala för sannolikheten däraf, att, på sätt motionärerna uppgifvit, den betydliga nedgången i varans pris under de senare åren väsentligen är att tillskrifva en skarp och målmedveten konkurrens mot den svenska fabriken från utlandet. Detta förhållande, som förklarar, att, oaktadt den svenska varans billiga pris och erkänt goda kvalitet, importen icke mera ansenligt minskats, torde i förening med den omständighet, att de industrier, hvilka hafva behof af bronspulver för sina tillverkningar, själfva åtnjuta tullskydd, få anses väl motivera återinförande af tull å ifrågavarande artikel.

Utskottet anser sig dock icke kunna tillstyrka den af motionärerna föreslagna tullsatsen af 1 krona för kilogram. Medelvärdet af bronspulver torde, med ledning af de af motionärerna lämnade och öfriga för utskottet tillgängliga upplysningar, kunna beräknas utgöra omkring 4 kronor för kilogram; och har vid sådant förhållande en tullsats af 50 öre för kilogram synts utskottet lämplig. Pappersomslagets vikt lärer, på sätt förut ägt rum, böra vid förtullningen i varans vikt inbegripas.

På grund af det anförda hemställer utskottet,

att Riksdagen, i anledning af nu förevarande motion, måtte besluta, att *bronspulver* skall åsättas en tullsats af 50 öre för kilogram, samt att i följd häraf rubriken n:o 66 i gällande tulltaxa skall erhålla följande förändrade lydelse:

Bronspulver, pappersomslagets vikt
inbegripen 1 kilogram 0: 50.

2:o.

I den af herr *Pantzarhielm* väckta motion föreslås,

Formalin.

att Riksdagen måtte besluta, att tullen å formalin i lösning skall bestämmas till 20 öre för kilogram samt att tullen å formalin i fast form skall utgå med 20 procent af varans värde, äfvensom att i följd häraf i tulltaxan skall införas en så lydande rubrik:

Formalin:

i lösning	1 kilogram	0: 20
i fast form	100 kronor	20: —

Till stöd för berörda förslag har af motionären användts en så lydande motivering:

»Vid 1903 års riksdag väckte jag en så lydande motion: 'Under år 1902 har vid Dösjöbro af skånska bomullskruttfabriksaktiebolaget i Landskrona blifvit uppbyggd en fabrik för tillverkning af formaldehyd eller formalin, äfven kallad formol. Formalin är ett mycket verksamt desinfektionsmedel, som rätt användt dödar alla sjukdomsbaciller, såväl difteri-, tuberkel- och mjältbrandsbaciller som öfriga. I utlandet har formalin därför vunnit en mycket stor användning vid decinficiering af sådana lokaler, hvari vistats personer, behäftade med smittosamma sjukdomar.

Formalin förekommer dels i lösning, hållande intill 35 à 40 procent, och dels i fast form. Råämnet därför är träsprit. Dylik sprit tillverkas i vårt land samt har blifvit åsatt en tull af 30 öre per kilo. Formalin i lösning drager emellertid endast en tull af 15 procent af värdet, hvilket är ungefärligen 1 krona per kilogram, hvadan tullen då endast blifver 15 öre. För framställningen af 100 kilo 35-procentig formalinlösning åtgå ungefär 70 kilo träsprit. Nu kunde tullen å träsprit nedsättas, så att den motsvarade nuvarande tullen på formalinlösningen, men på detta sätt skulle formalintillverkningen inom landet icke komma att åtnjuta det ringaste skydd, och skulle äfven skyddet minskas för träsprittillverkningen. På grund häraf torde tullen på träsprit böra bibehållas i 30 öre per kilo, och för formalinlösning med en halt af intill 40 procent tullen bestämmas till densamma som för träsprit eller 30 öre per kilo. Hvad beträffar formalin i fast form, är tillverkningen däraf mera komplicerad och värdet mycket beroende af den form, hvaruti formalinet bringas och föres i handeln. På grund häraf torde tullen för detta ämne kunna bestämmas till 25 procent af värdet.'

Bevillningsutskottet, till hvilket denna motion hänvisades, yttrar med anledning af densamma bland annat följande: 'Ifrågavarande ämne, formalin, hänföres i tullbehandlingsafseende till kemiskt-tekniska preparater, ej specificerade, andra slag, i följd hvaraf tull därå utgår med 15 procent af värdet. Då detta ämne icke finnes i införselstatistiken specificerad, kan importen däraf icke uppgifvas.

Formalin förekommer dels i lösning, hållande intill 40 procent, och dels i fast form samt utgör, såsom motionären ock erinrat, ett synnerligen

kraftigt och numera mycket användt desinfektionsmedel. Priset å formalin i lösning intill 40 procent är omkring 1 mark (90 öre) för kilogram. Den fasta formalinen, som till största delen förekommer i pastiljer, betingar i pris från omkring 7 mark (6 kr. 30 öre) till omkring 12 mark (10 kronor 80 öre) för kilogram. Af de utaf motionären lämnade uppgifter framgår, att tullen för formalin är ej oväsentligt lägre än tullen för det råämne, träspnit, hvaraf formalin beredes. Då detta förhållande synes utskottet innebära en oegentlighet och icke heller står i öfverensstämmelse med i allmänhet tillämpade grundsatser för skydd af inhemskt arbete, kan utskottet icke undgå att finna motionärens förslag om höjning af tullen å formalin beaktansvärdt.

Genom en sådan åtgärd skulle äfven erforderligt skydd beredas den inom landet förekommande tillverkningen af denna vara och förbrukningen däraf kunna tillgodoses af inhemsk produktion. Dessutom synes det utskottet riktigt, att de mindre fabrikationerna inom vårt land, i synnerhet inom den ännu i alltför ringa omfattning bedrifna kemiskt-tekniska industrien, i allmänhet böra uppmuntras.

Motionärens förslag att åsätta formalin i fast form en värdetull, synes utskottet lämpligt, enär, såsom ofvan anmärkts, värdet å denna vara är ej obetydligt växlande. Beträffande åter formalin i lösning, torde vid bestämmandet af tullsatsen härför lösningens styrka icke behöfva angifvas, då, enligt hvad utskottet inhämtat, lösningar af högre styrka än 40 procent icke kunna förekomma. Då emellertid de föreslagna tullsatserna synas vara något för höga, har utskottet funnit sig böra föreslå, att desamma bestämmas till 20 öre för kilogram för formalin i lösning och till 20 procent af värdet för formalin i fast form.'

Motionen bifölles af Första Kammaren, men afslogs af Andra och föll vid den gemensamma voteringen.

Det har under det förflutna tillverkningsåret vid fabriken visat sig, att tillverkningen af formalin är förbunden med ganska afsevärda svårigheter, beroende väsentligen därpå, att den svenska farmakopéen ställer mycket stora fordringar på renhetsgraden. Dessa fordringar måste gifvetvis noggrant uppfyllas af den svenska fabriken, under det att utlänningarna i denna sak, som i så många andra af liknande beskaffenhet, kunna tillåta sig rätt stora friheter. Det ligger för öppen dag, att under sådana förhållanden det vida bättre men otillräckligt skyddade svenska fabrikatet har svårt att reda sig i konkurrensen på den inhemska marknaden med den af föreskrifter om en viss renhetsgrad oberoende utländska varan. Det torde äfven vara af ganska stor vikt, att allmänheten, såvidt

möjligt är, vid köp af ett i hygieniskt hänseende så betydelsefullt ämne som formalin, tillförsäkras att erhålla en ren och god vara».

Såsom redan blifvit nämnt, hänföres ifrågavarande ämne i tullbehandlingssafseende till kemiskt-tekniska preparater, ej specificerade, andra slag, och drager förty en tull af 15 procent af värdet. Då detta ämne icke finnes i införselstatistiken specificerad, kan importen därpå icke uppgifvas.

Formalin förekommer dels i lösning, hållande intill 35 å 40 procent, och dels i fast form samt utgör ett synnerligen kraftigt och numera ganska allmänt användt desinfektionsmedel. Beträffande priset å de olika slag af formalin, som sålunda förekomma, tillåter sig utskottet att hänvisa till hvad i sådant afseende nästlidet års bevillningsutskott i sitt då afgifna yttrande anført, hvilket yttrande är i motionen återgifvet. Af de utaf motionären lämnade uppgifter framgår, att tullen å formalin är ej oväsentligt lägre än tullen å det råämne, träsprit, hvaraf formalin beredes; och förmenar motionären, att i följd häraf tullen å formalin bör höjas.

In- och utförseln af träsprit under nedannämnda år utvisas af följande från den officiella statistiken sammanställda tabell:

År.	Införsel Kg.	Utförsel Kg.
1898	104	41,379
1899	3,073	18,853
1900	7,637	39,104
1901	2,555	61,002
1902	2,619	149,187

Här ofvan anmärkta förhållande eller att tullen å formalin är ej oväsentligt lägre än tullen å träsprit kan visserligen synas innebära en oegentlighet och står måhända därför icke i öfverensstämmelse med i allmänhet tillämpade grundsatser för skydd af inhemskt arbete.

Af de anförda statistiska siffrorna synes emellertid framgå, att införseln till riket af träsprit är försvinnande liten och de senaste åren varit stadd i aftagande, men att däremot utförseln är ganska afsevärd och särskildt de senaste åren mer än fördubblats. Det lär under sådana förhållanden kunna antagas, att vid fabrikationen af formalin här i landet användes hufvudsakligen träsprit af svensk tillverkning. I följd häraf och

då vidare erforderlig utredning rörande den omfattning, hvari tillverkning af formalin bedrifves inom landet, icke förefinnes, har utskottet ansett någon höjning af tullen å denna vara icke för närvarande böra ifrågasättas. Härtill kommer, att, då, på sätt redan blifvit anmärkt, formalin ganska allmänt användes såsom desinfektionsmedel, ett fördyrande af priset å denna vara icke synes lämpligt.

På grund af det anförda hemställer utskottet,

att Riksdagen, med afslag å förevarande motion, måtte besluta, att gällande tullsats å formalin skall bibehållas oförändrad.

3:o.

I sin ofvan omförmälda motion, n:o 30, anför herr *Petri* följande:

Korkar.

»Till senaste Riksdags bevillningsutskott ingåfvo samtliga korkfabriker i riket en den 4 mars 1903 dagtecknad skrifvelse (Bil. 1) med anhållan, att utskottet ville föreslå Riksdagen besluta, att tullsatsen å 'korkar, skurna, utan beslag' måtte höjas till 50 öre per kilogram. Denna skrifvelse för-
anledde ej någon bevillningsutskottets åtgärd.

Det synes emellertid, som om korkfabrikanternas begäran, om den blifvit till Riksdagen framförd, ej kunnat afvisas, ty det är, såsom i berörda skrifvelse framhållits, här ej fråga om en höjning i vanlig mening af en industritull. Fabrikanterna begära blott att återfå, i viss grad afpassadt efter nuvarande förhållanden, ett tullskydd, som tidigare, då arbetslönerna voro långt lägre än de nu äro, ansågs passande, men som borttagits eller rättare nedsatts till det nominella endast för att underlätta afslutandet af en handelstraktat, som längesedan upphört att gälla. Härigenom har också det förhållande inträdt, att Spanien beträffande artikeln skuren kork nu, utan att gifva något vederlag, åtnjuter alldeles samma förmåner, som detta land, då traktaten afslöts, måste förvärfva genom att åt vårt land inrymma vissa fördelar i fråga om tullsatser å våra exportartiklar.

Ännu år 1882 var tullen å skuren kork 35 öre per kilogram. Nu är den 7 öre. Det torde ej behöfvas mer än att anføra dessa siffror för att bevisa, att korkfabrikanternas anhållan är väl motiverad. I hur hög grad importen af kork ökats, framgår af Bil. 2, och hur låg tullsatsen är i förhållande till varans värde synes däraf, att för år 1900 importerade 84,789 kg. kork till ett värde af 423,945 kr. erlades tull med 5,935 kr. 23 öre eller mindre än 1 1/2 proc. å det officiella, alltför låga värdet. Val

har importen under åren 1901 och 1902 åter något minskats, men detta har berott på förhållanden, som ej kunna väntas blifva varaktiga, och allt fler af de cataloniska korkfabrikerna inrätta sig för tillverkning af för export till Sverige lämpad vara, då alla öfriga länder vetat skydda sin korkindustri.

Den ytterligare höjning i arbetspriserna, som fabrikanterna i sin skrifvelse säga sig motse, genomdrefs med hot om strejk i sistlidna juni månad och försvårade än ytterligare fabrikanternas ställning. Naturligtvis kunna dessa öfvergå till att blifva importörer af färdig kork, men det synes, som om saknaden af det måttliga tullskydd de begära — omkring 10 proc. af värdet — ej borde få drifva dem härtill, helst den begärda tullsatsen ej lär kunna föranleda någon höjning i försäljningspriset, och denna tullfråga ej sammanhänger med någon som helst annan sådan.

På grund af det nu anförda och med åberopande af den utredning, korkfabrikanterna i sin skrifvelse förebragt, får jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte besluta den ändring i gällande tulltaxa, att tullsatsen för 'korkar, skurna, utan beslag', bestämmes till 50 öre för ett kilogram.»

Ofvannämnda, vid motionen såsom bilaga fogade skrifvelse af den 4 mars 1903, hvilken är undertecknad af aderton korkfabrikanter, lyder sålunda:

»Till Riksdagens bevillningsutskott.

Undertecknade korkfabrikanter få härmed till bevillningsutskottet framföra en vördsam anhållan, det utskottet ville söka åvägabringa, att korkindustrien åter komme i åtnjutande af ett någorlunda effektivt tullskydd.

Ännu i 1882 års tulltaxa voro »korkar, skurna, utan beslag» åsatta en tull af 35 öre per kilogram. Denna tullsats var visserligen ej hög, men den utgjorde under dåvarande förhållanden i fråga om arbetslöner ett ingalunda föraktligt skydd, och det är sannolikt, att, om denna tullsats fått bestå, de utländska korkfabrikanterna ej lockats att göra de ansträngningar för att bemäktiga sig vår inhemska marknad, som nu förorsaka oss svårigheter och bekymmer. Tyvärr blef emellertid ofvannämnda tullsats år 1883 i så hög grad nedsatt, att det förutvarande skyddet faktiskt bortföll.

Då den spanska handelstraktaten år 1883 afslöts, ingick i öfverenskommelsen, att tullen å vissa spanska exportartiklar skulle borttagas eller sänkas. Bland dessa artiklar, såsom apelsiner, espartogräs, vin och vindrufvor, ingick endast en, som är föremål för industriell verksamhet här i landet. Det var den artikel, vi tillverka.

Tullen å korkar, skurna, utan beslag nedsattes nämligen från 35 öre per kg. till 7 öre eller en femtedel af hvad den varit. En tull af 7 öre per kg. för kork måste betraktas såsom nominell, ty den utgör för t. ex. vanlig halfbuteljork, hvaraf 1,000 stycken väga mycket nära 1 kg., och som betingar ett pris af kr. 3—3,50 per 1,000 st., endast cirka 2 proc. af varans värde. För en annan äfven mycket använd kork till pris af 5 å 6 kr. och med nästan samma vikt per 1,000 st. ställer sig tullen ännu ogynnsammare, för att slutligen beträffande fin vinkork till pris af 25 å 30 kr. och med en vikt af cirka 3 kg. per 1,000 st. nedgå till mindre än 1 proc. — en ren bagatell.

Ehuru vi sålunda under 20 år varit så godt som i saknad af tullskydd, och detta under en tid, då stora förändringar i tullpolitiskt afseende inträffat och arbetslönerna i synnerligen hög grad stegrats, har vår verksamhet kunnat fortgå utan att den utländska konkurrensen blifvit oss öfvermäktig, tack vare att vår industri stått jämförelsevis högt genom användande af här uppfunna praktiska maskiner och arbetsmetoder. Visserligen hafva ej obetydliga kvantiteter kork hit importerats från fabrikerna i Catalonien, men det är först under de senaste fyra åren importen från dessa antagit sådana dimensioner, att vi tvingas anhålla om skydd för vårt arbete. Oaktadt de i Spanien rådande ytterst låga arbetslönerna kunde nämligen de cataloniska fabrikerna ej utöfva någon för oss tryckande konkurrens, så länge de arbetade med sina föräldrade metoder. Annorlunda ställer sig saken, sedan tyska firmor i Catalonien anlagt fullt moderna fabriker och med tillräckligt kapital samt billig spansk arbetskraft i förening kunna producera så billigt, att konkurrens är omöjlig, och vår industri hotas med fullständig undergång. Och denna fara är öfverhängande, sedan nyligen ett par af de tysk-spanska fabrikerna inrättat sig speciellt för tillverkning af kork, afsedd för Sverige, såvidt vi veta det enda land, som underlåtit att skydda den inhemska korkindustrin.

Sedan försök i mindre skala under några år pågått, var man år 1901 färdig, och det året importerades 72,725 kg. korkar till ett beräknadt värde af kr. 363,625. Uppgift för år 1902 föreligger ej ännu, men importen torde under detta år varit fullt så stor som 1901, och för innevarande år kommer densamma utan tvifvel att högst betydligt ökas, enär enligt ingångna meddelanden ett mycket stort antal konsumenter förklarar, att de i år uteslutande komma att köpa utländsk kork.

Vår industri, sedan länge bofast här i landet, hör visserligen ej till de mest betydande, men det är dock omkring 450 arbetare, som däraf hafva uppehälle för sig och sina familjer, och det i våra fabriker använda kapital öfverstiger 2 millioner kronor.

På grund af hvad vi i början af denna skrifvelse anført, våga vi hoppas, att ett återupptagande af den tullsats för kork, som af hänsyn till den spanska handelstraktaten år 1883 nedsattes, utan vidare skulle af Riksdagen medgifvas. Ty billighet och rättvisa torde kräfvat, att den industri, hvars intressen dåingo vika för andra, större och allmänna, nu, då dessa senare ej längre förefinnas, återinsättes i sin förra ställning och ånyo erhåller det skydd, som, om det också förr kunnat umbäras, nu är ett oeftergiftigt villkor för denna industris existens.

Men äfven den gamla tullsatsen, god nog på en tid, då arbetslönerna för vuxna manliga korkarbetare enligt tullkommittéens af år 1882 betänkande voro högst 18 kr., i medeltal 12 kr. 38 öre i veckan, är långt ifrån tillräcklig nu, då en fullgod arbetare i facket förtjänar 20 å 25 kr, i veckan, och en förhöjning i de bestående arbetspriserna just ställes i utsikt. Huru stor den tullsats skulle vara, som skulle bereda oss samma skydd, som korkfabrikanterna åtnjöto före år 1883, våga vi ej säga, men säkerligen borde den vara vida större än den vi nu taga oss friheten föreslå, eller 50 öre pr kilogram. Denna tullsats skulle visserligen ej i nämnvärd grad minska importen af den dyrare vinkorken, men det synes sannolikt, att den skulle kunna begränsa införseln af de billigare sorterna, och den skulle i hvarje fall vara ett godt vapen i vår ojämna strid med den tyskspanska konkurrensen, för hvilken vi utan denna hjälp, på grund af här rådande höga arbetspris, eljest måste duka under.

Hvilken tullsats Riksdagen än måtte bestämma, är det af största vikt, att densamma utan dröjsmål träder i kraft, då ett uppskof skulle medföra faran af en import, tillräckligt stor att i årtal förtaga verkan af en förhöjd tull.

På grund af hvad vi nu haft äran anföra, tillåta vi oss vördsamt hemställa, att utskottet behagade taga tullsatsen å 'Korkar, skurna, utan beslag', i särskildt öfvervägande samt föreslå Riksdagen dess höjande till 50 öre pr kilogram, äfvensom att denna höjning måtte fortast möjligt träda i kraft.»

Tullen å skurna korkar utan beslag utgjorde enligt 1879 års tulltaxa 15 öre per skålpund, hvilken tullsats vid det nya viktsystemets tillämpning i tulltaxan evalverades till 35 öre per kilogram. I proposition till 1883 års Riksdag med förslag till de förändringar i då gällande tulltaxa, som blefve erforderliga, därest de mellan de Förenade rikena och Spanien afslutade handels- och sjöfartstraktater vunne Riksdagens bifall, föreslog Kungl. Maj:t bland annat, att ifrågavarande tullsats måtte nedsättas till 7 öre per kilogram. Sedan nämnda traktater blifvit af Riksdagen godkända,

bifölls den kungl. propositionen; och har förevarande tulltaxerubrik sedermera icke undergått någon förändring med hänsyn till tullsatsens belopp. Förslag till ändring af ifrågavarande tullsats hafva gjorts fill föremål för Riksdagens behandling dels genom motioner vid 1886 och 1888 årens riksdagar, i hvilka motioner begärts förhöjning af tullen till 35 öre per kilogram, dels ock genom den kungl. propositionen till 1892 års Riksdag med förslag till ny tulltaxa, i hvilket tullsatsen å skurna korkar, utan beslag, äfvensom korksulor, i enlighet med hvad 1888 års tullkommitté förordat, var föreslagen till 10 öre per kilogram. I motion vid 1887 års riksdag hade dessutom förslag framställts om tullfrihet för, bland andra artiklar, skurna korkar, utan beslag. Samtliga nu omförmälda ändringsförslag hafva emellertid af Riksdagen afslagits.

Följande ur den officiella handels- och näringsstatistiken sammanställda tabell visar importen och exporten af skurna korkar, utan beslag, under hvart och ett af åren 1893—1902 äfvensom antalet korkfabriker i riket och värdet å dessas tillverkningar under samma år:

År.	Import.		Export.		Antal fabriker.	Tillverkningsvärde. Kr.
	Kvantitet. Kg.	Värde. Kr.	Kvantitet. Kg.	Värde. Kr.		
1893 . . .	18,968	28,452	63,121	94,682	16	1,067,316
1894 . . .	18,089	90,445	26,677	133,385	15	1,106,335
1895 . . .	28,429	142,145	48,892	244,460	15	1,124,665
1896 . . .	32,407	162,035	66,558	332,790	20	1,537,220
1897 . . .	42,094	210,470	48,358	241,790	19	1,729,678
1898 . . .	50,622	253,110	21,192	105,960	20	1,580,915
1899 . . .	84,655	423,275	27,663	138,315	17	1,515,971
1900 . . .	84,789	423,945	22,760	113,800	22	1,573,501
1901 . . .	72,725	363,625	44,251	221,255	19	1,519,337
1902 . . .	64,765	323,825	80,707	403,535	22	1,728,656

Enligt meddelande från generaltullstyrelsens revisionsbyrå har införseln till riket af skurna korkar, utan beslag, under år 1903 utgjort 79,504 kilogram.

Såsom af den här ofvan meddelade redogörelsen framgår, har artikeln skurna korkar, utan beslag, förut varit åsatt väsentligt högre tull än nu. Anledningen till att tullsatsen år 1883 så betydligt sänktes var, såsom jämväl ofvan erinrats, den nämnda år med Spanien afslutade handelstraktaten, hvilken äfven föranledde till afslag från Riksdagens sida å de vid 1886 och 1888 årens riksdagar framställda förslagen om tullens höjande till 35 öre för kilogram. Berörda hinder för en tullförhöjning existerar icke längre, och har utskottet alltså vid bedömandet af denna fråga endast haft att taga hänsyn till, i hvad mån behof af ökad tullskydd för den inhemska korkindustrien må anses förefinnas. I sådant afseende tillåter sig utskottet till en början att hänvisa till det af korkfabrikanterna samstämmigt afgifna uttalande om den tryckande konkurrens från utlandet, som korkindustrien har att utstå. De af nämnda fabrikanter anförda uppgifter rörande svårigheten att möta denna konkurrens vinna bekräftelse af den i ofvan intagna tabell meddelade statistik öfver importen af skuren kork, utan beslag, hvilken statistik utvisar, att införseln sedan år 1893 i hög grad stegrats och varit särskildt stor efter år 1898. Hvad åter exporten beträffar, har denna under de tio år, tabellen omfattar, visserligen också varit jämförelsevis anseelig afvensom under åren 1901 och 1902 ytterligare stigit. Detta förhållande torde dock erhålla sin förklaring däraf att, enligt hvad inom utskottet upplysts, en af de större svenska korkfabrikerna till filialer, som upprättats utomlands, exporterar afsevärda kvantiteter kork. Enligt inom utskottet jämväl meddelade upplysningar synes det dock antagligt, att nyss anförda uppgifter om utförseln af skurna korkar, utan beslag, kommit att omfatta icke allenast sådana korkar utan äfven åtskilliga kvantiteter korkaffall och korkbark. Att en dylik mindre riktig sammanföring i exportstatistiken kan förekomma torde bero därpå, att de till grund för sagda statistik lämnade primäruppgifterna icke kunna vare sig af tullmyndigheterna eller inom kommerskollegium kontrolleras.

Såväl den betydande importen, som ock de sedan införandet af nu gällande tullsats betydligt stegrade arbetskostnaderna, om hvilka utredning lämnas i förut omnämda, här ofvan intagna skrifvelse, torde enligt utskottets åsikt tillräckligt tydligt ådagalägga, att ökad tullskydd för ifrågasvarande näring är af behofvet påkalladt. Då härtill kommer, att för förbrukningen inom landet import af annan skuren kork än en del vinkork icke synes vara erforderlig, har utskottet icke tvekat att på det sätt förorda bifall till motionärens förslag, att tullen bestämmes till 35 öre för kilogram eller således samma belopp, som var gällande år 1883 före den med Spanien afslutade handelstraktaten.

Tillika och på det att icke verkan af tullförhöjningen måtte för en längre tid framåt undanskjutas, har det synts utskottet lämpligt, att densamma snarast möjligt vunne tillämpning.

Någon anledning att i särskild rubrik upptaga den med korkar, skurna, utan beslag, för närvarande i gemensam rubrik sammanförda artikeln korksulor torde så mycket mindre förefinnas, som sistnämnda artikel drog en tull af 35 öre för kilogram intill år 1892, då den med afseende å den obetydliga införseln blef, i enlighet med senaste tullkommittés förslag, inflyttad i förevarande tulltaxerubrik och alltså allenast af sagda anledning kom att underkastas tullnedsättning.

På grund af hvad sålunda anförts, hemställer utskottet,

a) att Riksdagen, i anledning af förevarande motion, måtte besluta, att tullen å skurna korkar, utan beslag, äfvensom korksulor skall höjas till 35 öre för kilogram, och att i följd häraf rubriken n:o 314 i gällande tulltaxa skall erhålla följande förändrade lydelse:

Korkar, skurna:

utan beslag, äfvensom

korksulor 1 kilogram 0: 35; samt

b) att, vid bifall till hvad utskottet under punkten

a) här ofvan hemställt, Riksdagen tillika måtte besluta, att sagda tullförhöjning skall såsom tilläggsafgift till nu gällande tulltaxa jämväl innevarande år utgöras från den tid, som af Kungl. Maj:t bestämmes, samt i skrifvelse till Kungl. Maj:t, jämte öfverlämnande af sitt sålunda fattade beslut, anhålla, det Kungl. Maj:t tacktes, så fort ske kan, förordna om beslutets trädande i kraft.

4:o

Den af herr *Biesért* väckta motion är af följande lydelse:

»Med anledning af den vid förra riksdagen beslutade förhöjningen af brännvinstillverkningsafgiften äfvensom af tullen å brännvin, öfverlämnades till chefen för finansdepartementet den 11 februari 1903 en så lydande skrifvelse, undertecknad af åtskilliga ägare af fabriker för tvål, parfymer och luktvatten.

*Luktvatten,
parfymer
m. m.*

På grund af den höga sprittillverkningsafgiften har det alltid vållat landets tvål- och parfymfabrikanter afsevärda svårigheter att hålla stånd emot den mängd utländska tillverkningar af eau de cologne, parfym och vissa tvålsorter, som här föras i marknaden; och har en export af sådana artiklar härifrån tydligen omöjliggjorts. Importen däremot visar följande beaktansvärda siffror:

	1890.	1895.	1900.	1901.
Tvål, parfym. o. s. v.	10,068 kg.	12,247 kg.	24,678 kg.	24,946 kg.
» andra slag.	73,526 »	66,656 »	87,724 »	105,779 »
Parfym	1,138 »	2,405 »	4,958 »	5,973 »
Luktvatten	12,546 »	17,712 »	9,673 »	9,607 »

Den af Riksdagen nu beslutade förhöjningen af spritskatten har till följd, att de af nyssnämnda artiklar, till hvilka sprit användes, kunna med nu gällande tullsats för den färdiga varan importeras till ett pris, understigande det, till hvilket samma varor kunna här i landet tillverkas.

För att belysa förhållandena tillåta vi oss anföra följande exempel:

a) Nuvarande pris för 46 % sprit är 84 öre
pr liter, detta gör för 96 % sprit pr kg. Kr. 2: 19
För tillverkning af 1 kg. extrait utdrages
doften af 1 kg. s. k. »pomada» uti 1 kg. sprit.
Tullen för sådan pomada är pr kilo » — 35 S:a kr. 2: 54
Tillverkad i t. ex. Frankrike för export kostar
96 % sprit (å 32 ct:mes pr liter) pr kg. » — 29
Tullen vid import hit af 1 kg. extrait » 2: — S:a kr. 2: 29
hvidan sålunda hvarje kilo extrait tillverkad i
Sverige ställer sig » — 25
dyrare än samma vara, hvilken, tillverkad i Frank-
rike m. fl. andra länder, blifvit hit införd.

b) Vid införsel förtullas sprit sålunda: 96 %
sprit å fat, efter kr. 1: — pr liter 50 % utgörande
pr kg. — 2: 40
Sprit, parfymerad, förtullas som parfym, alltså pr
kg. endast — 2: —

c) Tullen för parfymerad tvål, är 50 öre pr kilo. Denna tullsats vore lämplig för billiga, parfymerade tvålsorter, men visar sig vid tillämpning å de dyrare synnerligen otillfredsställande. Under det billiga par-

fymerade tvålar alldeles icke importeras, inkomma stora massor starkt parfymerade, finare tvålsorter, betingande ett försäljningspris af från 75 öre till 3 kronor pr styck om c:a 50 å 100 gram; för sådana tvålar är nuvarande tullsats, enligt hvilken hvarje tvålbit kommer på blott 2¹/₂ till 5 öre i tull, obetingadt för låg i jämförelse med tullen å för deras beredning erforderlig, ej obetydlig kvantitet flyktig olja, utgörande tullen härå 2 kronor pr kilo.

d) Till en del sorter tvål användes 25 till 35 hundradelar 96 % sprit; för i dessa tvålar befintlig sprit blir tullen vid 100 kilo tvål resp. kronor 60: — och 84: — (och därtill kommer tull för till tvålens parfymering behöflig flyktig olja med 2 kronor pr kilo), då däremot för sådan importerad tvål i tull erlägges blott kronor 50: —

Med stöd af hvad sålunda anförts, få undertecknade, enär dock tullen ej bör inverka hämmande på den inhemska tvål- och parfymindustrien, och då landets tillverkning härvidlag är fullt jämförlig med de bästa utländska fabrikat, vördsamt anhålla, det ni ville vid innevarande riksdag väcka motion om:

restitution af brännvinstillverkningsskatten vid användande af sprit — å lämpligt sätt denaturerad — för tillverkning af tvål, eau de cologne och parfymer,

eller höjande af nuvarande tull å luktvatten och parfymer, sprithaltiga, från kronor 2: — till kronor 4: — pr kilo,

å tvål, parfymerad, från 50 öre till kronor 2: — pr kilo.

å tvål, oparfymerad, från 10 öre till 50 öre pr kilo, och att bestämmelserna härom måtte i likhet med den nya spritskatten träda i kraft nu genast.'

I inforbradt memorial i ämnet anförde chefen för kontroll- och justeringsbyrån den 6 mars följande:

Vördsamt memorial.

'Hvad först angår tillåtelsen att använda denaturerad sprit för tillverkning af parfymer, är att märka, att i detta fall denatureringen endast skulle kunna verkställas med någon välluktande olja och att således ingen garanti funnes mot missbruk af sådan sprit till dryck. Det förtjänar äfven framhållas, att i Tyskland den i denatureringsförordningen ursprungligen medgifna rättigheten att till parfymer använda obeskattad sprit numera och på grund af missbruken därmed blifvit upphäfd.

Hvad vidare angår användningen af denaturerad sprit för tillverkning af tvål har en liknande framställning den 7 mars förlidet år varit föremål för Kungl. Maj:ts pröfning, men fann Kungl. Maj:t då ej skäl

att bifalla densamma. Med anledning häraf får jag hemställa, att den gjorda framställningen i hvad den afser medgifvande af restitution af brännvinstillverkningsskatt ej måtte till någon åtgärd föranleda.

Beträffande åter den andra delen af framställningen eller angående höjd tull å ifrågavarande varor, synes det ej vara mer än billigt att, sedan brännvinstillverkningsskatten blifvit höjd, äfven tullen å parfymer och dylikt i någon mån höjes, så att de svenska tillverkarne ej komma i sämre ställning än förut i konkurrensen med utlandet, men synes det icke tillkomma chefen för kontroll- och justeringsbyrån att afgifva något ytt-
rande om den behöfliga tullförhöjningens storlek.'

Generaltullstyrelsen åter afgaf den 16 mars ett underdånigt utlåtande af detta innehåll:

'Då det icke lärer tillkomma styrelsen att yttra sig öfver den gjorda framställningen, i hvad den afser restitution af tillverkningsskatten å brännvin, torde det från styrelsen infordrade underdåniga utlåtandet böra afse endast den del af nämnda framställning, som innefattar förslag till höjda tullsatser å luktvatten, parfymer och tvål. I händelse restitution af brännvinstillverkningsskatten icke skulle kunna medgifvas, har beträffande nyssnämnda artiklar af sökandena föreslagits, att tullen skulle höjas, å luktvatten och parfymer, sprithaltiga, från 2 till 4 kronor, å tvål, parfymerad, från 50 öre till 2 kronor och å tvål, oparfymerad, från 10 till 50 öre, allt pr kilogram, och hafva sökandena för att visa ökningen af införseln utaf nämnda artiklar meddelat uppgifter om storleken af denna införsel under vissa olika år, hvilka uppgifters riktighet kan af styrelsen vitsordas. Sådana skäl för de begärda tullförhöjningarna ha anförts, att det på grund af den höga sprittillverkningsafgiften alltid vållat landets tvål- och parfymfabrikanter afsevärda svårigheter att hålla stånd emot den mängd utländska tillverkningar af eau de cologne, parfymer och vissa tvål-sorter, som här föras i marknaden, att export af sådana artiklar omöjliggjorts, samt att nämnda artiklar, till följd af den nu beslutade höjningen af spritskatten, kunna med nu gällande tullsatser importeras till ett pris, understigande det, till hvilket samma varor kunna här i landet tillverkas. Till belysande af sistnämnda förhållande hafva anförts några exempel, hvilkas riktighet ej kan af styrelsen bedömas, men styrelsen anser sig dock böra framhålla, att vid tullbehandling af luktvatten, parfymer och flyktiga oljor inberäknas äfven flaskornas vikt, hvarigenom tullen å själfva varan blir, därest såsom ofta är fallet införseln sker i glasflaskor, i allmänhet fördubblad.

Det torde emellertid ej kunna förnekas, att, då såväl tillverknings-
skatten som tullen å brännvin och sprit blifvit höjd, skäl torde, därest

restitution af nämnda skatt icke kan i förevarande fall medgifvas, förefinnas för höjning af tullsatserna å de produkter, till hvilkas framställande sprit användes, men enär en mångfald olikartade parfymer och tvålar äro föremål för tillverkning, och spritåtgången för dessas framställande kan vara väsentligen olika för särskilda slag af samma vara, möter det ganska stora svårigheter att bestämma storleken af den tullförhöjning, som i så fall bör ifrågasättas. Uppenbart torde det under alla förhållanden vara, att, för så vidt afseende skulle fästas endast å den höjda tillverkningsskatten och tullen å brännvin, de föreslagna tullsatserna äro allt för höga, och särskildt vill det synas styrelsen, att sökandena ej af nyssnämnda anledning kunna hafva någon orsak att ifrågasätta ökad tull å tvål, andra slag, då till framställandet af oparfymerad tvål någon sprit ej erfordras. Därest till följd af den höjda tillverkningsskatten och tullen å brännvin och sprit någon höjning af tullsatserna å parfymerad tvål samt luktvatten och parfymer således skulle befinnas erforderlig, anser styrelsen, att denna förhöjning bör utgå med afsevärdt lägre belopp än som föreslagits, samt att, på grund af de utaf packhusinspektionen anförda tulltekniska skäl, samma tull, som åsättes luktvatten, äfven bör gälla alla slags parfymer samt flyktiga, vegetabiliska oljor, ej specificerade.

Dessförinnan hade inspektionen för packhuset angående den alternativt begärda tullförhöjningen anført, att, om sådan skall ske, den dels i allt fall väl ej bör blifva högre än omkring en tredjedel af nuvarande tullsatser, då sprittullen ju är höjd med blott $33\frac{1}{3}$ procent eller från 75 öre till 1 krona per liter af normalstyrka, dels alldeles icke ifrågakomma för oparfymerad tvål, enär sprit ej däri ingår, äfvensom att olika tullsatser ej böra åsättas sprithaltiga och icke sprithaltiga parfymer, då ju eljest flaskor måste vid tullbehandlingen öppnas och deras eventuella utstyrsel därigenom ofta skadas, och torde, i sammanhang härmed och på enahanda skäl som det nyssnämnda, äfven de med parfymer i tullbehandlingsafseende likställda, 'flyktiga, vegetabiliska oljor, ej specificerade' enligt inspektionens åsikt böra beläggas med samma tull som för luktvatten och parfymer.

Näringsidkarnes framställning i ämnet föranledde dock ej någon åtgärd; men då det ej kan anses vara rättvist, att viktiga näringar skola blifva lidande genom sådana, ur andra synpunkter tillkomna höjningar i tullsatsen å varor, som fordras för deras fabriker, finner jag mig böra med ledning af hvad myndigheterna yttrat, göra ärendet till föremål för Riksdagens afgörande.

Såsom stöd för den gjorda framställningens behörighet, i hvad den afser höjning af tull å ifrågakomna varor, hänvisas till hvad såväl chefen

för kontroll- och justeringsbyrån som generaltullstyrelsen i afgifna utlåtanden anført om behovet af tullförhöjning å dessa varor.

Generaltullstyrelsen yttrar uti sitt utlåtande bland annat: 'att vid tullbehandling af luktvatten, parfymer och flyktiga oljor inberäknas äfven flaskornas vikt, hvarigenom tullen å själfva varan blir, därest, såsom ofta är fallet, införseln sker i glasflaskor, i allmänhet fördubblad'. Med erkännande af riktigheten häraf beträffande parfymer och luktvatten, torde få erinras, att dessa varor emellertid äfven importeras i större bleckkärl, för hvilket fall skillnaden mellan brutto och netto tullbehandling blir utan betydelse.

Generaltullstyrelsen anför vidare, att, enär en mångfald af olikartade parfymer och tvålar äro föremål för tillverkning och spritåtgången för deras framställande kan vara väsentligen olika för särskilda slag af samma vara, det möter ganska stora svårigheter att bestämma storleken af den ifrågasatta tullförhöjningen. Att sätta olika tull på olika slag af parfymerade tvålar, luktvatten och parfymer låter sig naturligen icke göra, men tullsatsen synes böra så bestämmas, att äfven de sorter, som fordra största spritmängd, blifva tillräckligt skyddade genom tull. För närvarande ställer sig förhållandet så, att för en del tvålsorter tullen för däri befintlig sprit uppgår till 84 öre pr kilo tvål, under det att tullen å själfva tvålen uppgår till endast 50 öre pr kilo.

Angående de föreslagna tullsatserna, yttrar generaltullstyrelsen, att de, för så vidt afseende skall fästas endast å den höjda tillverkningsskatten och tullen å brännvin, äro allt för höga, och har packhusinspektionen i analogi med höjningen af sprittullen föreslagit omkring 33 $\frac{1}{3}$ proc. förhöjning. Generaltullstyrelsens villkorliga omdöme synes emellertid innebära ett erkännande af att äfven andra synpunkter kunna vid en eventuell förhöjning af tullsatsen vinna afseende, och i själfva verket visade sig, redan innan brännvinstullen höjdes, den hittillsvarande tulltariffen för tvål, luktvatten och parfymer för ringa för att utgöra skydd mot en alldeles obehöflig, enorm import af dessa varor från utlandet. Att i ofvan anförda exempel å tullsats för ett kilo tvål af 50 öre, men å däri befintlig sprit af 84 öre, den af packhusinspektionen förordade tullförhöjning icke är tillräcklig, synes vara uppenbart.

Då generaltullstyrelsen på grund af packhusinspektionen anförda tulltekniska skäl förordar, att samma tull, som åsättes luktvatten, äfven bör gälla flyktiga, vegetabiliska oljor, ej specificerade, vill jag erinra, att en sådan åtgärd i själfva verket vore att delvis frångå ifrågavarande industri det skydd, hvaraf den är i behof, enär sådan råvara ej kan här i landet framställas. Det angifna skälet synes ej heller väga synnerligen

tungt, enär dessa oljor vanligen inkomma på simpla glas- eller bleck-flaskor, synbarligen icke afsedda att i befintligt skick försälas, och hvilka med lätthet och utan olägenhet kunna vid tullbehandlingen öppnas. I Norge är tullen å flyktiga oljor kronor 1,50 pr kilo men å parfymer (lugtende Vande) kronor 2,95. Likaså är i de flesta andra länder i Europa tullen å parfymer och luktvatten olika mot tullen å flyktiga oljor. Om emellertid mot förmodan en sådan anordning af olika tullsatser icke kan låta sig göra, tillåter jag mig föreslå följande tull å flyktig, vegetabilisk olja: i kärl vägande brutto 1 kilo och däröfver pr kilo 2 kronor, i kärl af mindre bruttovikt förtullas lika med parfymer.

Med stöd af det anförda, får jag hemställa, att Riksdagen måtte besluta att för följande artiklar i tulltaxan bestämma nedanstående tullsatser:

<i>Luktvatten</i> , alla slag, flaskornas vikt inbegripen	1 kg.	3 kr.
<i>Parfymer</i> , ej specificerade, flaskors och omslags vikt inberäknad	1 »	3 »
<i>Tvål</i> , parfymerad, äfvensom annan tvål i form af handstycken, kulor, figurer o. s. v. . .	1 »	1 »
<i>Anm.</i> Afdrag i vikten göres ej för askar, burkar, flaskor, papper och annat dylikt omslag.		
s. k. transparent (tillverkad af sprit, ehuru oparfymerad	1 kg.	1 kr.
Andra slag	1 »	10 öre.

För den händelse att betänkligheter skulle möta att med dessa ändringar behålla tullen för flyktiga, vegetabiliska oljor oförändrad, hemställer jag vidare att denna tullsats blir sådan:

<i>Oljor</i> , flyktiga, vegetabiliska, ej specificerade, kärlens vikt inbegripna, i kärl vägande brutto 1 kg. och däröfver	1 kg.	2 kr.
i kärl af mindre bruttovikt	1 »	3 »

För här ifrågavarande artiklar återfinnas i gällande tulltaxa följande rubriker:

<i>Luktvatten</i> , alla slag, flaskornas vikt inbegripen . . .	1 kilogram	2: —
<i>Parfymer</i> ej specificerade, flaskors och omslags vikt inberäknad	1 »	2: —

Tvål:

parfymerad, äfvensom annan tvål i formade handstycken, kulor, figurer o. s. v. 1 » 0: 50

Anm. Afdrag i vikten göres ej för askar, burkar, flaskor, papper och annat dylikt omslag.

andra slag 1 » 0: 10

Oljor:

flyktiga, vegetabiliska, ej specificerade, kärens vikt inbegripen 1 » 2: —

Införseln till riket under nedannämnda år af ifrågavarande artiklar utvisas af följande från den officiella statistiken hämtade siffror:

År	Luktatten		Parfumer		T v å l				Oljor, flyktiga, vegetab.	
					Parfumerad o. s. v.		Andra slag			
	Kg.	Kr.	Kg.	Kr.	Kg.	Kr.	Kg.	Kr.	Kg.	Kr.
1890 . .	12,546	43,911	1,138	28,450	10,068	40,272	73,526	44,116	13,891	180,583
1891 . .	13,295	46,533	1,116	27,900	10,076	40,304	66,410	39,846	12,552	163,176
1892 . .	12,659	44,307	1,753	43,825	10,865	43,460	70,786	42,472	12,828	128,280
1893 . .	14,300	50,050	2,500	62,500	13,188	52,752	62,619	37,571	14,202	142,020
1894 . .	14,550	50,925	3,216	80,400	11,771	47,084	62,321	37,393	15,599	155,990
1895 . .	17,712	61,992	2,405	60,125	12,247	48,988	66,656	39,994	15,933	159,330
1896 . .	20,554	71,939	3,478	86,950	16,789	67,156	56,575	33,945	16,103	161,030
1897 . .	22,133	77,466	3,951	98,775	25,501	102,004	70,553	42,332	20,602	206,020
1898 . .	11,872	41,552	3,679	91,975	26,090	104,360	94,899	56,939	18,720	187,200
1899 . .	6,804	23,814	6,633	165,825	21,643	86,572	86,283	51,770	19,836	198,360
1900 . .	9,673	33,856	4,958	123,950	24,678	98,712	87,724	52,634	18,757	187,570
1901 . .	9,607	33,625	5,973	149,325	24,946	99,784	105,779	63,467	19,757	197,570
1902 . .	7,655	26,793	5,483	137,075	22,151	88,604	122,947	73,768	18,779	187,790

Nu ifrågavarande förslag afser *dels* höjning af tullen å luktatten och parfumer till 3 kronor för kilogram samt å parfumerad tvål äfvensom s. k. transparent tvål, hvarmed förstås tvål tillverkad med sprit ehuru

oparfymerad, till 1 krona för kilogram, *dels ock*, villkorligt, såsom följd häraf sådan ändring af tullen å flyktiga, vegetabiliska, ej specificerade oljor, att för dylika oljor, införda i kärl af mindre bruttovikt än 1 kilogram, tullsatsen höjdes till 3 kronor för kilogram.

Såsom af den utaf motionären lämnade redogörelsen framgår, ingafs i början af nästlidet år till chefen för finansdepartementet en af åtskilliga tvål- och parfymfabrikanter i riket undertecknad skrifvelse, i hvilken, med åberopande särskildt af den samma år af Riksdagen beslutade förhöjningen af brännvinstillverkningsskatten, gjordes framställning om höjning af tullen å luktvatten och parfyer äfvensom tvål. Öfver denna framställning afgåfvos utlåtanden ej mindre af chefen för kontroll- och justeringsbyrån än äfven af generaltullstyrelsen, som tillika öfverlämnade ett af styrelsen från packhusinspektionen i Stockholm infordradt yttrande; och finnes i motionen det hufvudsakliga innehållet af samtliga dessa yttranden återgifvet.

Ofvanomförmälda framställning föranledde emellertid, såsom i motionen erinrats, icke till någon vidare åtgärd. I följd häraf har nu motionären, ehuru med väsentligt lägre tullsatser äfvensom vissa ändringar och tillägg i öfrigt, i sitt förslag upptagit berörda framställning. De skäl, som därvid åberopats och hvilka till stor del vinna bekräftelse genom hvad myndigheterna i saken anfört, synas utskottet äga giltighet och förslaget är följaktligen enligt utskottets åsikt förtjänt af framgång.

Hvad nu först angår motionärens förslag, i hvad det afser höjning af tullen å luktvatten, parfyer och vissa slag af tvål, lär det nämligen få anses billigt, att, då såväl tillverkningsskatten som tullen å brännvin och sprit blifvit höjda, tullsatserna höjas äfven å sådana produkter, till hvilkas framställande sprit i afsevärd mängd användes. Härtill kommer, att äfven ur synpunkten af skyddets effektivitet någon höjning af de nuvarande tullsatserna synbarligen är påkallad.

Hvad vidare beträffar storleken af de tullsatser, som lämpligen böra ifrågakomma, torde bestämmandet af dessa icke vara utan svårigheter, hälst vid framställande af olika parfyer och tvålar spritåtgången kan vara väsentligen olika för särskilda slag af samma vara. Då emellertid nu omhandlade artiklar lära få anses vara att hänföra till lyxartiklar, torde de af motionären föreslagna tullsatserna icke kunna anses vara för höga, hvadan utskottet ansett sig böra förorda desamma.

Vidkommande därefter motionärens förslag, i hvad detsamma afser eventuell förändring af tullen å flyktiga vegetabiliska oljor, torde till en början böra erinras därom, att tullen å dylika oljor under senare tider af tulltekniska skäl ansetts böra vara lika med tullen å parfyer. Häremot torde emellertid kunna invändas, att det innebär en oegentlighet, att tullen

för dylika, vid parfymtillverkningen såsom beredningsämne använda oljor är densamma som för det därmed framställda fabrikatet. Med afseende härå har det ock synts utskottet lämpligt, att, på sätt motionären ifrågasatt, en särskild, något lägre tullsats får tillämpas för de flyktiga oljor, som i betraktande af det sätt, hvarpå de införas, uppenbarligen endast äro afsedda att utgöra beredningsämne vid parfymtillverkningen eller vid annan industri.

Beträffande åter sådana flyktiga oljor, som med hänsyn till sättet för införseln kunna befaras komma att förväxlas med parfymer, torde dessa fortfarande böra beläggas med samma tull som parfymer.

Hvad slutligen angår de ändringar i nu gällande taxerubriker, som erfordras, därest förslaget vinner godkännande, har utskottet vid hvad motionären i sådant hänseende föreslagit icke haft annat att erinra, än att i fråga om rubriken »tvål» s. k. transparent tvål, hvilken afsetts skola draga samma tull som parfymerad tvål, lämpligen bör vid tullbehandlingen i alla afseenden likställas med sistnämnda slag af tvål och således öfverflyttas till samma taxerubrik.

På grund af det anförda hemställer utskottet,

att, i anledning af herr Biesérts förevarande motion, Riksdagen måtte besluta,

a) att tullen å luktvatten, alla slag, skall höjas till 3 kronor för kilogram, samt att i anledning häraf rubriken n:o 364 i gällande tulltaxa skall erhålla följande förändrade lydelse:

Luktvatten, alla slag, flaskornas vikt

inbegripen 1 kilogram 3: —;

b) att tullen å parfymer, ej specificerade, skall höjas till 3 kronor för kilogram, samt att i följd häraf rubriken n:o 511 i gällande tulltaxa skall erhålla följande förändrade lydelse:

Parfymer, ej specificerade, flaskors och

omslags vikt inberäknad . . . 1 kilogram 3: —;

c) att tullen å tvål, parfymerad, äfvensom annan tvål i formade handstycken, kulor, figurer o. s. v. samt s. k. transparent tvål skall bestämmas till 1 krona för kilogram, samt att i följd häraf rubrikerna n:is 655 och 656 i gällande tulltaxa skola erhålla följande förändrade lydelse:

Tvål:

parfumerad, äfvensom annan tvål
i formade handstycken, kulor,
figurer o. s. v. samt s. k. trans-
parent tvål (tillverkad med sprit
ehuru oparfumerad) 1 kilogram 1: —

Anm. Afdrag i vikten göres ej för askar,
burkar, flaskor, papper och annat dy-
likt omslag.

andra slag 1 kilogram 0: 10
samt

d) att, vid bifall till hvad utskottet under punkterna a), b) och c) här ofvan hemställt, tullen å oljor, flyktiga, vegetabiliska, ej specificerade, i kärl, vägande brutto 1 kilogram och däröfver, skall utgöra 2 kronor för kilogram och för dylika oljor i kärl af mindre bruttovikt 3 kronor för kilogram, äfvensom att i följd häraf rubriken n:o 491 i gällande tulltaxa skall erhålla följande förändrade lydelse:

Oljor:

flyktiga, vegetabiliska, ej specificerade, kärlens vikt inbegripen:

i kärl vägande brutto 1 kilo-
gram eller däröfver . . . 1 kilogram 2: —
i kärl af mindre bruttovikt . 1 kilogram 3: —

På det att verkan af de sålunda föreslagna tullförhöjningarna icke måtte för längre tid framåt undanskjutas, synes det utskottet lämpligt, att desamma snarast möjligt vinna tillämpning; och hemställer utskottet fördenskull, att Riksdagen tillika ville besluta

e) att de tullförhöjningar, som under punkterna a), b), c) och d) här ofvan kunna varda af Riksdagen beslutade, skola, såsom tilläggsafgifter till nu gällande tulltaxa, jämväl innevarande år utgöras från den tid, som af Kungl. Maj:t bestämmes, samt i skrifvelse till Kungl. Maj:t, jämte öfverlämnande af sina sålunda fattade beslut, anhålla, det Kungl. Maj:t ville, så fort ske kan, förordna om beslutens trädande i kraft.

5:o.

Elektriska maskiner.

I ofvanberörda, af herr *Lundberg* väckta motion har förslag framställt,

»att Riksdagen behagade besluta, att tullen för elektriska maskinerna dynamomaskiner, elektromotorer och transformatorer eller delar däraf skall bestämmas till 20 procent af värdet, och att denna förhöjda tullsats må tillämpas omedelbart efter det den blifvit besluten och i laga ordning promulgerad.»

Till stöd för berörda förslag har motionären anfört följande:

»För närvarande finnas i Sverige tre firmor af större betydelse, som uteslutande idka tillverkning af elektriska maskiner. Dessa tre firmor hade vid utgången af nästlidet år hos sig anställda 240 ingenjörer och tjänstemän samt 1,765 arbetare. I dessa firmors rörelse var samtidigt nedlagdt ett kapital af 11,500,000 kronor; och värdet af firmornas tillverkning nästlidet år uppgick till omkring 3,500,000 kronor, härefter icke inbegripnen firmornas rätt betydliga omsättning för installationer och försäljning af materiel, som firmorna själfva icke tillverkat.

Ur enbart statistisk synpunkt äro ju nämnda siffror mycket glädjande. Men i nationalekonomiskt hänseende och ur affärssynpunkt äro de tillfredsställande endast under förutsättning, att ifrågavarande rörelse lämna utöfvarne af densamma nöjaktig ränta och vinst å det i rörelsen nedlagda kapitalet och att rörelsen fortfarande kan bedrivas och sålunda äfven framgent lämna arbete och utkomst åt det stora antal personer, som sysselsättes i den inhemska elektriska industrien.

Med afseende härpå äro emellertid utsikterna allt utom ljusa och hoppningifvande. De senare åren hafva sett det ena svenska företaget efter det andra inom här ifrågavarande bransch nödsakadt att nedlägga sin verksamhet. Och beträffande de tre, som ännu fortsätta, vet man säkert, att de arbeta med förlust. Situationen är, med andra ord, sådan, att om förhållandena få obehindradt utveckla sig i samma riktning som under de senaste åren, så lär det blott vara en tidsfråga, när äfven dessa företag stå inför nödvändigheten att upphöra med tillverkningen af elektriska maskiner. Inträdandet af denna eventualitet innebär emellertid, såsom af ofvan anförda uppgifter framgår, ödeläggelse af afsevärda svenska kapital samt borttagande för en stor mängd svenska arbetare af tillfälle till arbetsförtjänst och utkomst inom fosterlandets gränser.

Frågar man efter anledningen till att en industri, som synes vara för vårt land så naturlig som tillgodoseendet af det härstädes stadigt

växande behovet af elektriska maskiner för de mest växlande ändamål, måste arbeta under förhållanden så ogynnsamma, att till och med dess existens kan anses hotad, så visar det sig utan vidlyftigare undersökning, att orsaken till svårigheterna icke ligger hos fabrikerna själfva. Det måste tvärtom vitsordas, att dessa på ett sätt, som är värdt särskildt erkännande, följt med i den snabba utveckling, som denna industrigren i måhända högre grad än andra jämförliga branscher på de senare åren undergått. Från alla håll erkännes, att de svenska fabrikerna af elektriska maskiner erbjuda tillverkningar, som stå fullt i jämnhöjd med det bästa, som utomlands presteras på detta område, och fabrikernas förmåga att fylla det inhemska behovet af elektriska maskiner är alldeles ostridig. Det är endast i fråga om priset, som de svenska fabrikerna ej kunna följa de utländska konkurrenterna, hvilka härstädes afsätta sina tillverkningar till ett pris, som efter de i Sverige gifna förutsättningarna icke täcka produktionskostnaden.

Huru skall då detta förhållande kunna förklaras? Jo, den utländska industrien inom denna bransch, särskildt den tyska, som på området intager en dominerande plats, är gynnad på alla sätt genom billigare råvaror, lägre arbetslöner, större arbetsintensitet, vidsträcktare marknad o. s. v. För att hålla en jämn fabrikation i gång sky ej heller de utländska, enkannerligen de tyska, konkurrenterna att sälja öfverskottet af sin tillverkning till underpris, och medelst upprättande här i Sverige af filialer eller dotterbolag, till hvilka maskinerna faktureras mot själfkostnaderna, medan hela förtjänsten räknas som filialens affärsvinst, hafva de beredt sig möjlighet att än ytterligare underbjuda de svenska tillverkarne.

Gent emot den hotande fara för den svenska elektriska maskinindustrien, som de senare årens utveckling och nu bestående förhållanden sålunda ostridigt synes innebära, torde intet annat medel till räddning för nämnda industri vara öfrigt än höjandet af de för elektriska maskiner eller delar däraf för närvarande fastställda tullsatserna. Frågan härom har vid föregående tillfällen varit framlagd till Riksdagens pröfning, senast vid nästlidet års riksdag genom bevillningsutskottets memorial n:o 22, till hvilket här hänvisas. De framställda förslagen hafva dock icke ledt till något positivt resultat — i fjol bland annat af det i reservationen till bevillningsutskottets betänkande anförda motivet, att frågan endast genom den bevillningsutskottet enligt 40 § riksdagsordningen tillerkända befogenhet att i bevillningsfrågor väcka förslag kunnat underställas Riksdagens behandling, men att den icke varit af den betydelse, att den bort på detta extraordinära sätt bringas inför Riksdagens afgörande. För att undanröja denna betänklighet och möjliggöra den af reservanterna i fjolårets bevillningsutskott lifligt förordade »förberedande offentliga granskning, som oftast

är af största betydelse för en saks allsidiga belysning», har undertecknad med detta velat väcka en motion om att åsätta elektriska maskiner eller delar däraf en tull af 20 % å värdet.

Att oemotsägliga skäl verkligen finnas för en högre tullsats å elektriska än å andra maskiner, det torde med all tydlighet framgå af följande förhållande:

Den elektriska industrien är af jämförelsevis ny datum och stadd i en ständig och snabb utveckling. Följden däraf är bland annat den, att dynamomaskiner, motorer, transformatorer etc., som fabriceras ena året, äro af »föråldrad» typ redan inom ett å två år. Såsom föråldrade kunna de ej säljas med samma fördel som moderna dynamomaskiner, utan förlora snabbt sitt värde. Fabrikationen af dynamomaskiner är därför i högre grad än andra maskiner underkastad ständiga förändringar. Dessa förändringar framkalla å sin sida för de elektriska fabrikerna nödvändigheten att hafva en talrik, väl skolad och följaktligen dyrbar ingenjörskår till sitt förfogande. Vid fabrikationen af andra maskiner såsom ångmaskiner, turbiner, pumpar, hammare o. s. v. är däremot detta ej på långt när i samma grad fallet. De elektriska maskinerna äro ock olika för olika fall. Spänningsförhållanden, antal lindningar, hvarfantal, strömform o. s. v. variera ständigt; och maskiner af samma storlek hafva därför mångdubbelt flera former än hvad som är fallet vid något annat slag af maskiner. Äfven af denna orsak äro dyrbara ingenjörskrafter nödvändiga. I olikhet med andra maskintyper måste vid fabrikationen af elektriska maskiner desamma före afsändandet från fabriken noggrant provas af sakkunniga ingenjörer, hvilket förorsakar en ytterligare förstoring af ingenjörs kåren. Dessa profningar måste dessutom försiggå i ett med dyrbara instrument och anordningar försedt profrum. Liknande anordningar äro ej erforderliga vid annan maskintillverkning.

Påpekas slutligen att för tillverkningen af elektriska maskiner erfordras dyrbarare materialer än vid andra maskiner af samma vikt, att de svenska råmaterialerna äro dyrare än de utländska, att de höga prisen å råvaror medföra dyrbarare förlag än vid någon annan maskinindustri och följaktligen äfven större risk, så torde giltiga skäl vara gifna för en högre tull å elektriska än å andra maskiner.

Hvad vidare beträffar formen för tullen å elektriska maskiner, tala nog de öfvervägande principiella skälen för en vikt tull, i stället för en värdetull, som enligt nuvarande tulltaxa gäller för maskiner. Bland annat skulle därigenom det neutraliserande af det afsedda tullskyddet, som, på sätt här ofvan antydts, kan ske och faktiskt äfven i mycket stor utsträckning sker genom en alltför låg fakturering, effektivt förebyggas. Vidare skulle en tull efter vikt möjliggöra en modifikation af tullen för de större

maskintyperna, ett område, inom hvilket konkurrensen från utlandet af flera orsaker må synas fortfarande önskvärd. I andra länder äro också vikt tullar för maskiner genomförda, såvidt man känner, med tillfredsställande resultat. Men då vikt tullar för maskiner skulle här blifva en nyhet, och försök att införa denna förtullningsform följaktligen torde föranleda tidsutdräkt, under det frågan om ökad skydd för den elektriska maskin-industrien framför allt är af brådskande natur, torde det af detta skäl vara tillrådligt att icke ifrågasätta någon ändring i hittills tillämpade system för förtullande af maskiner.»

Elektriska maskiner hänföres vid tullbehandling till tulltaxerubriken »Maskiner, Redskap och Verktyg eller delar däraf, ej specificerade» och draga följaktligen en tull af 10 procent af värdet.

Öfver in- och utförseln af enbart de slag af elektriska maskiner, som afses i motionen, innehåller den officiella statistiken icke några uppgifter. Likaledes saknas före år 1894 statistiska uppgifter angående elektriska maskiner i allmänhet, enär desamma dittills varit sammanförda med öfriga maskiner. Från och med berörda år innehåller statistiken rörande värdet af in- och utförseln af elektriska maskiner i allmänhet följande:

Å r.	Införsel. Kronor.	Utförsel. Kronor.
1894	222,215	50,677
1895	293,176	71,249
1896	315,685	68,688
1897	761,458	62,738
1898	892,750	210,029
1899	1,737,464	145,434
1900	1,157,034	173,872
1901	1,355,791	447,429
1902	1,105,585	357,664

I en vid 1901 års riksdag väckt motion föreslogs, under hänvisning till den växande införseln af elektriska maskiner och den allt svårare konkurrens från utlandet, som den inhemska fabrikationen hade att utstå, att elektriska maskiner eller delar däraf måtte beläggas med en tull af 20 procent af värdet.

Vid behandlingen inom nämnda Riksdags bevillningsutskott af denna motion ifrågasattes i en af motionären till utskottet ingifven skrift, huruvida icke viktull å elektriska maskiner och delar däraf kunde stadgas; och framställde motionären ett förslag till dylika tullar, hvilka ansåges motsvara omkring 20 procent af värdet.

Bevillningsutskottet fann vid frågans handläggning nödigt att från generaltullstyrelsen erhålla förslag till den förändring i tulltaxan, som, under förutsättning att värdetullen å elektriska maskiner eller delar däraf skulle anses böra utbytas mot viktull, från tullteknisk synpunkt vore riktig och lämplig; och utverkade utskottet fördenskull i vederbörlig ordning befallning till nämnda styrelse att afgifva sådant förslag. I anledning häraf infortrade generaltullstyrelsen utlåtande från packhusinspektionen i Stockholm, som därvid anförde, bland annat, att, med afseende å svårigheten att kunna uppdraga en bestämd gräns mellan elektriska maskiner och fysiska instrumenter, hvilka senare vore belagda med en tull af 10 procent af värdet, det torde, om elektriska maskiner och fysiska instrumenter skulle draga sinsemellan olika tull, vara ur tullteknisk synpunkt alldeles nödvändigt att i tulltaxan särskildt upptaga, hvad slags elektriska maskiner, som skulle blifva föremål för den ifrågasatta högre tullbeskattningen, vare sig denna blefve vikt- eller värdetull; och afgaf inspektionen, under förmålan att inspektionen hade skäl antaga, att motionen egentligen afsåge dynamomaskiner, elektromotorer och transformatorer, förslag till tulltaxerubriker, afseende såväl vikt- som värdetullar å nämnda slag af elektriska maskiner. Hvad inspektionen sålunda föreslagit lämnades af generaltullstyrelsen i dess i ämnet afgifna utlåtande utan anmärkning. Likväl uttalade såväl inspektionen som generaltullstyrelsen vissa betänkligheter ur tullteknisk synpunkt, hufvudsakligen mot viktull, men äfven mot höjd värdetull, särskildt med afseende å svårigheten att bestämma, huruvida till tullbehandling angifna maskindelar tillhörde något af nyssnämnda slag af elektriska maskiner eller om de tillsammans utgjorde hel maskin.

Sedan motionären därefter i ytterligare en skrift till utskottet öfvermält, att den föreslagna specificeringen: dynamomaskiner, elektromotorer och transformatorer vore lämplig, företog utskottet saken till afgörande och hemställde därvid, att Riksdagen måtte, med afslag å motionen, besluta, att gällande tullsats för elektriska maskiner eller delar däraf skulle bibehållas oförändrad, hvilken hemställan jämväl af Riksdagen godkändes.

I anledning af en till 1903 års bevillningsutskott inkommen skrift, däri anhållits om utskottets medverkan för åstadkommande af ett effektivt tullskydd åt ifrågavarande fabrikation, ansåg sig sistnämnda års bevillningsutskott, med begagnande af den enligt 40 § riksdagsordningen be-

villningsutskottet tillkommande befoget, böra upptaga frågan om ökad tull å elektriska maskiner, därvid utskottet med anslutning till det år 1901 föreliggande förslaget hemställde, att tullen för elektriska maskinerna dynamomaskiner, elektromotorer och transformatorer eller delar däraf skulle bestämmas till 20 procent af värdet. Beträffande denna hemställan stannade Riksdagens kamrar i olika beslut, hvarefter Riksdagen i gemensam omröstning beslöt afslå utskottets hemställan.

Den elektriska industrien med dess rika och mångsidiga uppfinningar är otvifvelaktigt redan nu af stor betydelse för vårt land, och det lider väl intet tvifvel, att den torde komma att få långt större betydelse icke allenast i fråga om användande af elektrisk kraft för vår spårvägs- och järnvägsdrift utan äfven i och för tillgodogörandet af våra naturtillgångar, särskildt våra vattenfall. Det torde vidare icke kunna bestridas, att denna industri är en för vårt land i hög grad naturlig näringsgren; och känt är äfven, att densamma, delvis på grund af i Sverige gjorda värdefulla uppfinningar, för åtskilliga år tillbaka nått ett ej obetydligt uppsving, men sedermera i följd af tilltagande konkurrens från utlandet lidit ej oväsentligt afbräck. Det lär ej heller kunna förnekas, att de produkter, denna industri frambringar, kunna fullt ut mäta sig med utländska alster på detta område. Vid sådant förhållande torde det ock få anses vara af största vikt, att en fullt själfständig dylik industri kan upprätthållas inom landet. Det torde ock vara ställdt utom allt tvifvel, att den elektriska industrien härstädes redan länge arbetat under särdeles ogynnsamma förhållanden, äfvensom att, på sätt redan blifvit antydt, anledningen härtill, åtminstone under senaste tiden, varit så godt som utslutande att söka i den öfvermäktiga konkurrensen från utlandet. Särskildt Tyskland och Schweiz hitsända samt afyttra här tills vidare sina produktionsöfverskott till pris, som, enligt hvad allmänt erkännes, icke medgifva de konkurrerande, under ogynnsammare produktionsvillkor arbetande svenska fabrikerna att vid sina försäljningar tillgodoräkna sig öffig och för näringens fortbestånd nödig tillverkningsvinst.

Enligt hvad för utskottet påvisats, torde vidare böra erinras, att största delen af de råmaterialier, som användas i fabrikationen, såsom koppar, gjutjärn, gjutstål, järnplåt och isolationsmassa, är betydligt dyrare här i Sverige än i nyssnämnda länder. Ofvan uppräknade artiklar äro ock i allmänhet belagda med tull. Hvad särskildt koppar beträffar, har tullen därå genom beslut vid nästlidet års riksdag undergått förhöjning.

Under sådana förhållanden kan utskottet i likhet med 1903 års bevillningsutskott icke undgå att finna en höjning af tullen å elektriska maskiner påkallad. Den nu bestämda tullen, 10 procent af varans värde, lär för öfrigt i verkligheten motsvara endast omkring 7 eller 8 procent af värdet, enär, enligt hvad upplyst blifvit, de fakturor, hvilka läggas till grund för förtullningen, vanligen angifva endast tillverkningskostnaden utan tillägg af någon handelsvinst; och lär äfven från denna synpunkt en höjning af tullen få anses önskvärd.

Beträffande vidare de förut uttalade farhågorna, att det kunde vålla svårigheter att vid tullbehandling skilja nu ifrågakomna slag af maskiner och delar däraf från andra maskiner, elektriska eller mekaniska, torde åt sagda farhågor icke behöfva tilläggas någon synnerlig betydelse, enär dylika svårigheter väl endast mera sällan torde kunna antagas förekomma och då endast afse smärre maskindelar.

Alla skäl synas alltså tala för en höjning af tullen, och då slutligen, med hänsyn äfven till konkurrensen de inhemska fabrikerna emellan, det icke torde vara att befara, att icke den elektriska industrien här i landet allt fortfarande kommer att följa den stora tekniska utveckling, som kan förutses, har utskottet ansett sig böra på det sätt tillstyrka bifall till motionärens framställning, att tullen å här ifrågavarande slag af elektriska maskiner bestämmes till 15 procent af värdet.

Under återopande af hvad sålunda blifvit anfördt, hemställer utskottet,

a) att Riksdagen, med bifall till förevarande motion om höjning af tullen å vissa slag af elektriska maskiner, ville besluta, att tullen för elektriska maskinerna dynamomaskiner, elektromotorer och transformatorer eller delar däraf skall bestämmas till 15 procent af värdet, samt att i följd häraf i tulltaxan skall införas en så lydande rubrik:

Elektriska maskinerna dynamomaski-

ner, elektromotorer och trans-

formatorer eller delar däraf . . . 100 kronor 15: —

Hvad beträffar motionärens förslag att »den förhöjda tullsatsen må tillämpas omedelbart efter det den blifvit besluten och i laga ordning promulgerad», hvilket förslag väl torde få anses innebära en framställning om den förhöjda tullsatsens trädande i kraft redan under innevarande år, anser utskottet lämpligt, att ifrågavarande tullförhöjning snarast möjligt vinner tillämpning, och hemställer alltså i anslutning härtill,

Alla skäl synas därför tala för den nuvarande tullsatsens bibehållande, och hemställer utskottet förty,

att Riksdagen, med afslag å herrar Reuterskiölds och Åkerlunds motion om upphäfvande af tullen å superfosfat, måtte besluta, att gällande tullsats å sagda artikel skall bibehållas oförändrad.

Stockholm den 4 mars 1904.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.

Reservationer:

vid punkten 1:o):

af herrar *J. Bromée, G. Jansson, O. A. Ericsson* och *Brodin*, hvilka anført:

»Af motionen och dess bilagor inhämtas:

att Carlfors aktiebolags fabrik anlades år 1898 och att den är gynnad genom utomordentligt stark och konstant vattenkraft samt utrustad med de allra nyaste specialmaskiner, dels från utlandet, dels från en betydande maskinfabrik i Sverige;

att införseln af bronspulver var år 1898 kg. 17,195, hvilken införsel nedgått så att den var år 1902 kg. 7,486;

att enligt uppgift i motionens bilaga priset å guldbrons varit:

År.	Hufvudsakl. tysk vara.	Af Carlfors tillverkning.
1900	Kr. 7: 50 pr kg.	Kr. 4: — pr kg.
1901	» 6: 50 »	» 4: — »
1902	» 6: — »	» 4: — »
1903	» 5: — »	» 3: 60 »

I motionen framhålles det stora prisfall på bronspulver, som under 10 år inträffat och anføres om orsakerna därtill:

'En af de förnämsta, såvidt det gäller den svenska marknaden, är den, att de tyska fabrikanterna i branschen till hvarje pris vilja göra sig

af med den besvärliga konkurrent, som uppstått i Carlfors, och fördenskull här utbjudit sitt eget produktionsöfverskott till de ytterst lägsta priser. Det har härvidlag gått så långt, att den svenska fabriken kunnat på bättre villkor än inom landet afyttra en del af sin tillverkning i Tyskland och just i närheten af den trakt, där flertalet tyska fabriker af samma slag ligger.'

Äfven har upplysts, att under senaste år exporterats cirka 6,000 kg. bronspulver.

Af hvad sålunda, ur motionens motivering och bilaga, härofvan anförts torde framgå, att den ifrågasatta tullen icke kan anses behöflig, och hafva vi därför ansett, att bevillningsutskottet bort afstyrka motionen»;

samt af herrar *K. G. Karlsson, Beckman* och friherre *Bonde*.

vid punkten 2:o):

af herrar *Cavalli, Almström*, friherre *Trolle*, friherre *Klingspor*, *Wester, Tillberg, A. Hammarström*, friherre *Beck-Friis* och *Montgomery*;

vid punkten 5:o):

af herrar *J. Bromée, G. Jansson, O. A. Ericsson* och *Brodin*, hvilka anförte:

»Af den i utskottets betänkande intagna statistik framgår, att exporten af elektriska maskiner ökats högst betydligt, på samma gång som importen minskats; och synes det vid sådant förhållande ej vara behöfligt att öka nuvarande tullen å elektriska maskiner.

Vid 1901 års riksdag förelåg en motion n:o 79 inom Andra Kamraren af herr *A. Kempe* i samma syfte. Bevillningsutskottet afstyrkte då enhälligt motionen och anförde i motiveringen bland annat följande:

'Elektriska maskiner hafva under senare tiden vunnit användning på många områden och komma säkerligen att erfordras i allt större utsträckning, särskildt vid tillgodogörandet af vårt lands rikliga vattenkrafter, en fråga, hvilken för närvarande synes vara föremål för ett allmänare lifligt intresse. För många industrigrenar är det af stor betydelse att för skäligt pris äga tillgång till sådana maskiner af olika slag, och behovet af dessa maskiner, särskildt mindre elektriska motorer, blir allt större i den mån dessa, såsom numera plägar ske, komma till användning för att, i stället för de förut brukliga axelledningarna, vid mekaniska anläggningar öfverföra kraft till därinom befintliga olika maskiner. Om det än kan ifrågasättas, huruvida nu gällande tullsats är tillräckligt hög för att uppmuntra till anläggning af nya fabriker inom landet för till-

verkning af elektriska maskiner i större omfattning, än nu äger rum, har utskottet likväl på ofvan anförda skäl ansett försiktigheten bjuda att bibehålla berörda tullsats, helst som det ingalunda kan med någon säkerhet antagas, att den inhemska tillverkningen kan för närvarande fylla det stora behovet af dylika maskiner inom landet.'

Alldeles samma motiv kvarstå ännu och på grund häraf anse vi, att bevillningsutskottet bort hemställa om afslag å motionen»;

samt af herr *Höjer* mot vissa delar af motiveringen;

vid punkten 6:o):

af herr *Brodin*, som anfört:

»Af den i utskottets betänkande intagna tabell öfver import och export samt tillverkning af tapeter framgår: att införseln af tapeter under senaste 5 år ej ökats utan till och med minskats. Exporten, till kvantiteten större än importen, har däremot ökats, under det att tillverkningen varit ungefär densamma.

Då papper nu tillverkas i stor skala och blifvit en stor exportartikel från Sverige, borde äfven detta medverka till ökande af exporten af tapeter, då antagligt är, att tapetpapper numera kan erhållas för billigare pris än förut.

Importerade tapeter äro af dyrbarare slag och då tullen utgår efter vikt samt dessa dyrare tapeter väga $\frac{1}{2}$ à 1 kilogram pr rulle, hvarå nuvarande tullen sålunda utgör $12\frac{1}{2}$ à 25 öre pr rulle, då simplare tapeter, värda från 8 öre, väga omkring $\frac{1}{4}$ kilogram, så synes äfven ur denna synpunkt nuvarande tull vara tillräcklig.

På grund af hvad härofvan anförts har jag ansett att bevillningsutskottet bort afstyrka motionen»;

samt af herrar *J. Bromée*, *G. Jansson*, *O. A. Ericsson*, *K. G. Karlsson*, *Beckman*, friherre *Bonde* och *Höjer*;

vid punkten 7:o):

af herrar *J. Bromée*, *G. Jansson*, *O. A. Ericsson*, *Almqvist*, *K. G. Karlsson*, *Brodin*, *Beckman*, friherre *Bonde* och *Höjer*, hvilka anfört:

»Vid öfvervägande, å ena sidan, af de förmåner landets jordbruk skulle tillskyndas genom borttagande af tullen å superfosfat och, å den andra, den med samma tull förknippade fördel för den däraf gynnade inhemska industrien, synes det vara uppenbart, att nyttan för landet af denna tull är minst sagdt tvifvelaktig. Denna vår åsikt vinner bekräftelse af de

utaf utskottet meddelade siffror angående myckenheten och värdet af införseln samt tillverkningen af superfosfat under vissa år. Under de år, superfosfattullen verkat, har införseln af superfosfat i det hela icke oväsentligt ökats eller från 22,829,190 kilogram år 1899 till 31,770,618 kilogram år 1902. Däremot har ökningen af tillverkningen inom landet af superfosfat under samma år endast stigit från 54,425,000 kilogram under år 1899 till 59,104,900 kilogram under år 1902. Här af synes med fog kunna dragas den slutsats, att på samma gång jordbrukets behof af ifrågavarande gödningsämne alltfört ökats, de inhemska fabrikerne, oaktadt tullen, icke förmått nämnvärdt öka sin produktion, hvilket ställdes i utsikt vid superfosfattullens införande.

Det starkaste skälet för införandet af tullen å superfosfat torde enligt många mening hafva varit dess nytta såsom en slags registreringsavgift ur kontrollsynpunkt. Detta skäl synes numera icke äga giltighet, då det är att förvänta, att med anledning af Kungl. Maj:ts till innevarande riksdag aflåtna proposition n:o 43 en tillfyllestgörande kontroll uti ifrågavarande hänseende skall varda anordnad. Då på grund af dessa förhållanden tillräckliga skäl icke synas oss föreligga att motsätta sig det nu från jordbrukarehåll framställda förslaget om denna tulls borttagande, få vi hemställa,

att Riksdagen, med bifall till förevarande motion, ville besluta, att artikeln superfosfat skall vara tullfri, samt att i följd här af rubriken n:o 613 i gällande tulltaxa skall erhålla följande förändrade lydelse:

Superfosfat fritt.

Härjämte hafva nedannämnde herrar ledamöter i utskottet begärt få antecknad:

herrar *Nisser* och *Östberg*, att de icke deltagit, den förstnämnde i slutliga behandlingen och den sistnämnde i behandlingen af punkterna 1:o), 2:o), 3:o), 4:o) och 6:o) i betänkandet,

samt herr *Lindblad*, att han icke deltagit i behandlingen af punkten 2:o) i betänkandet.